

Mapování kulturního potenciálu a rizik regionů Česka

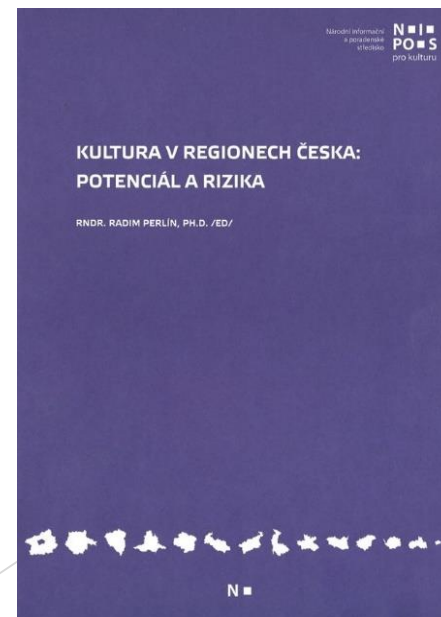
RNDr. Radim Perlín, Ph.D.

Mgr. Hana Bednářová

Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Úvod

- ▶ NAKI II projekt Podpora mezigeneračního dialogu kulturní participace seniorů jako nástrojů přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni
- ▶ Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje - spolupráce s NIPOS - **zpracování specializovaných map s odborným obsahem**
- ▶ **Perlín, R. (ed.) a kol. (2019): Kultura v regionech Česka: Potenciál a rizika, NIPOS, Praha, 50 str.**
- ▶ Presentaci výsledků v elektronické formě naleznete on-line [zde](#)
- ▶ **Struktura prezentace:**
 - ▶ 1. Zdroje dat
 - ▶ 2. Metodika
 - ▶ 3. Specializované mapy
 - ▶ 4. Kulturní typologie Česka

Předpoklad a očekávání

- ▶ Je zřejmé, že kulturní potenciál a rizika se v regionech Česka mění. Jiné kulturní chování, jiná míra participace seniorů je na Tachovsku, v jižních Čechách, na Valašku a v Podkrušnohoří
- ▶ Kulturní aktivitu určuje, stanovuje, determinuje:
 - A. Míra sociální participace, jak lidé mají k sobě blízko a jak jsou ochotni se lokálně angažovat - tedy SW
 - B. Hmotné prostředí, tedy dostupnost kulturní a sociální infrastruktury pro možnosti různých typů participace na kulturním životě - tedy HW
- ▶ Obojí A) i B) je v různých regionech rozdílné a tento projekt a jeho výsledek hledá možnosti jak A) i B) mapovat, hodnotit a analyzovat a vymezit rozdílné typy regionů

Zdroje dat

- ▶ **Výkazy** o divadle, knihovně, muzeu a galerii, hudebních tělesech, památkových objektech, výstavní činnosti a festivalech (interní databáze NIPOS)
- ▶ **Databáze českého amatérského divadla**
- ▶ **Databáze Unie filmových distributorů** (data o kinech)
- ▶ **Data o registrovaných aktivních spolcích a obecně prospěšných společnostech** (výběr seniorských spolků podle klíčových slov)
- ▶ **Městská a obecní statistika ČSÚ** (kulturní a volnočasová zařízení, sportovní zařízení a sportovní plochy, náboženská zařízení, sociální zařízení)
- ▶ **Demografická statistika**
- ▶ **Data ze Sčítání lidu, domů a bytů**

Metodika

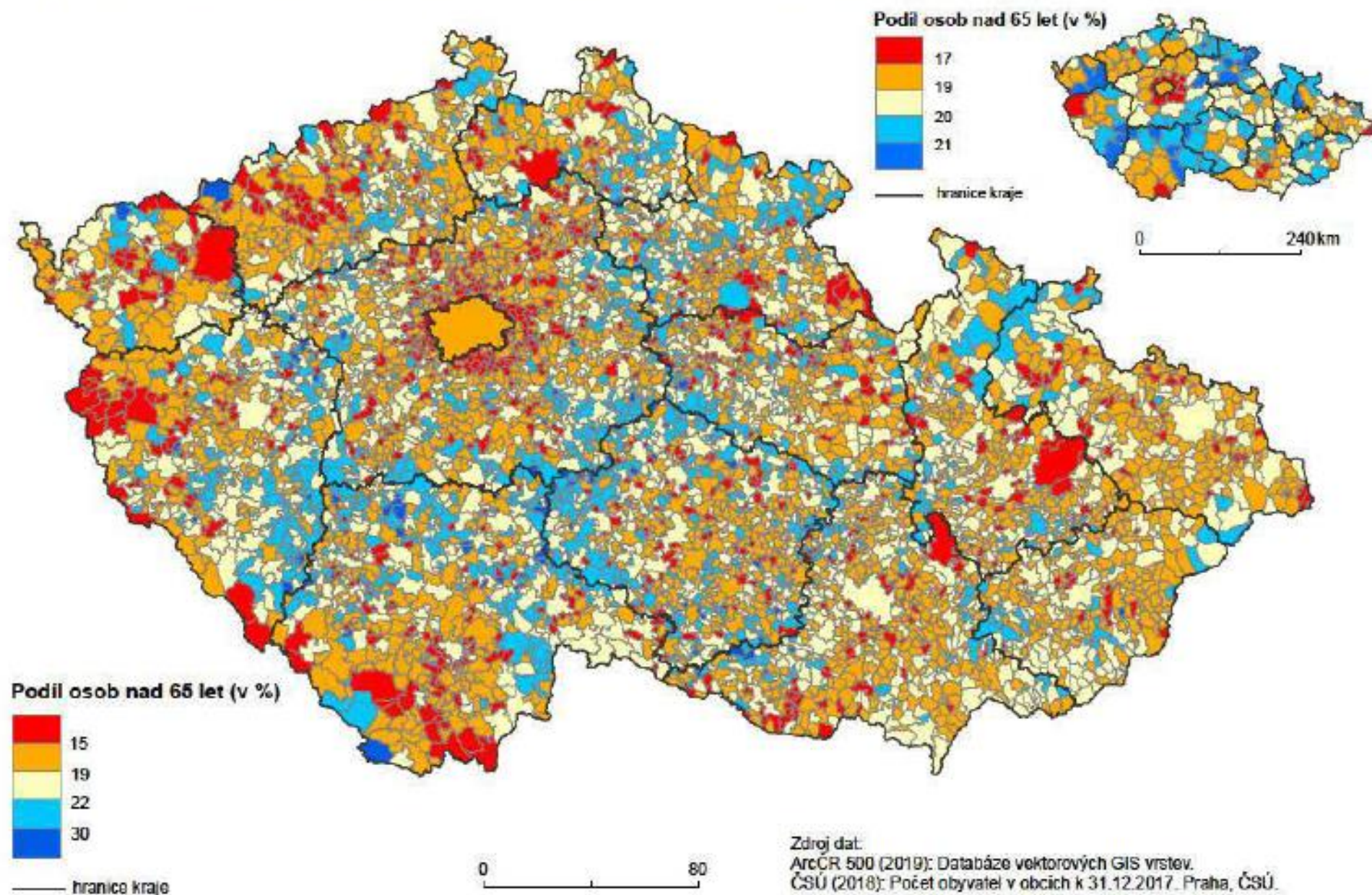
- ▶ data jsou sledována **na úrovni obcí** (6258), **zpracována** jsou **na úrovni ORP** (206), v mapách **zobrazena hranice krajů**
- ▶ Výpočet **základních ukazatelů**
- ▶ Výpočet **syntetických ukazatelů** - pro nutnost srovnání a hodnocení velmi různorodých zdrojů dat s rozdílnou četností výskytu sledovaného jevu v území a jeho významnosti byly **výsledky transformovány do kategorií**
 - ▶ Rozdělení bylo provedeno s ohledem na histogram četností do pěti zhruba stejných (z hlediska počtu sledovaných jevů) kategorií (kvantilů)
 - ▶ Pro hodnocení syntetických výstupů pro specializované mapy a pro hodnocení potenciálu a rizik bylo použito standardizace pořadím podle ORP
- ▶ Výsledky jsou zobrazeny **formou kartogramů a případně kartodiagramů** v prostředí ArcGIS

Sociodemografické charakteristiky Česka

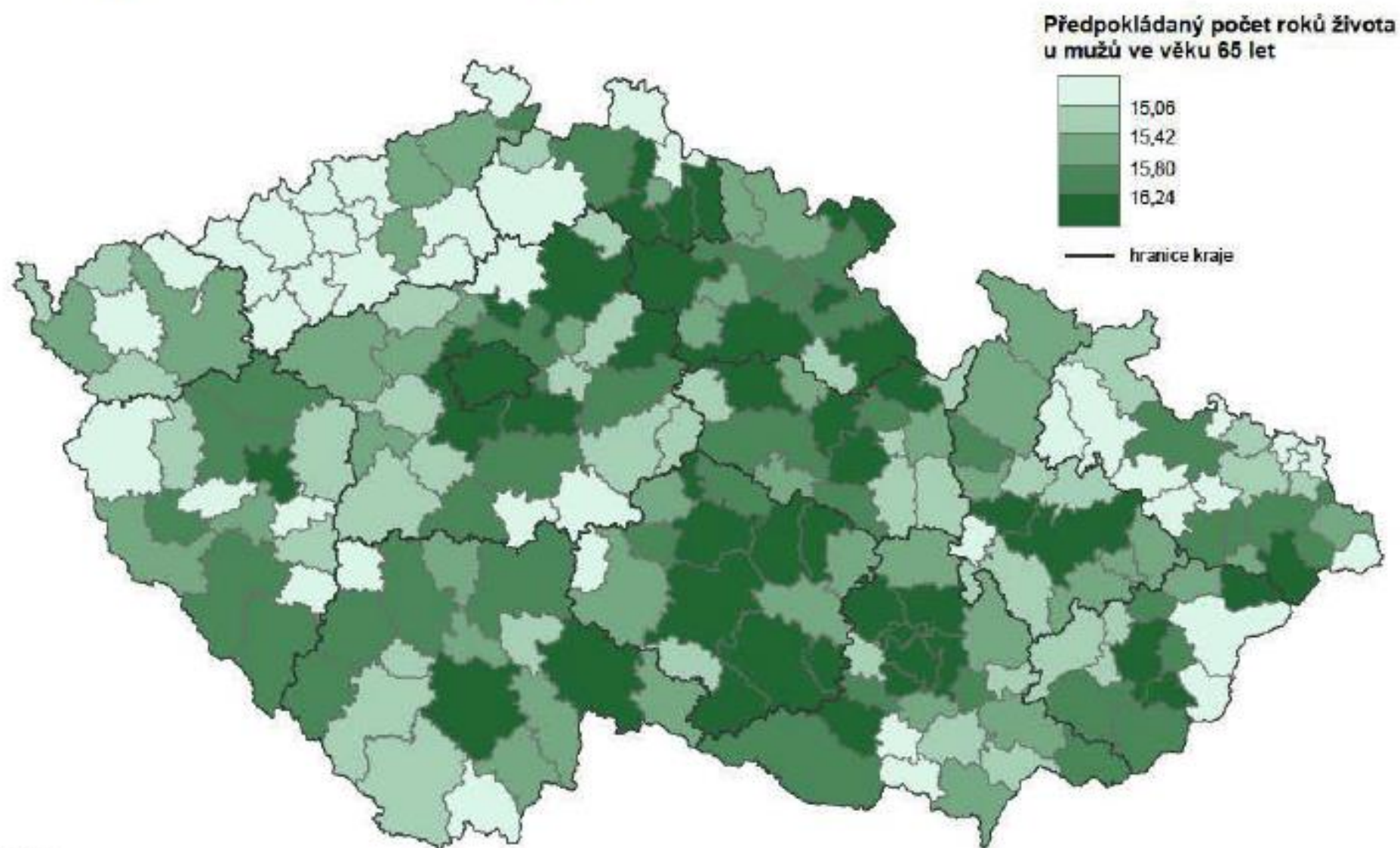
Dílčí specializované mapy

- ▶ Index stáří
 - ▶ Senioři starší 65 let
 - ▶ Senioři starší 80 let
 - ▶ Míra urbanizace
 - ▶ Naděje dožití: genderový rozdíl
 - ▶ Naděje dožití: muži 65 let
 - ▶ Naděje dožití: ženy 65 let
 - ▶ Index vzdělanosti
- ▶ Některé z nich si ukážeme...

Senioři starší 65 let v obcích a SO ORP Česka v roce 2017

Naděje dožití: muži 65 let ve SO ORP Česka v roce 2017

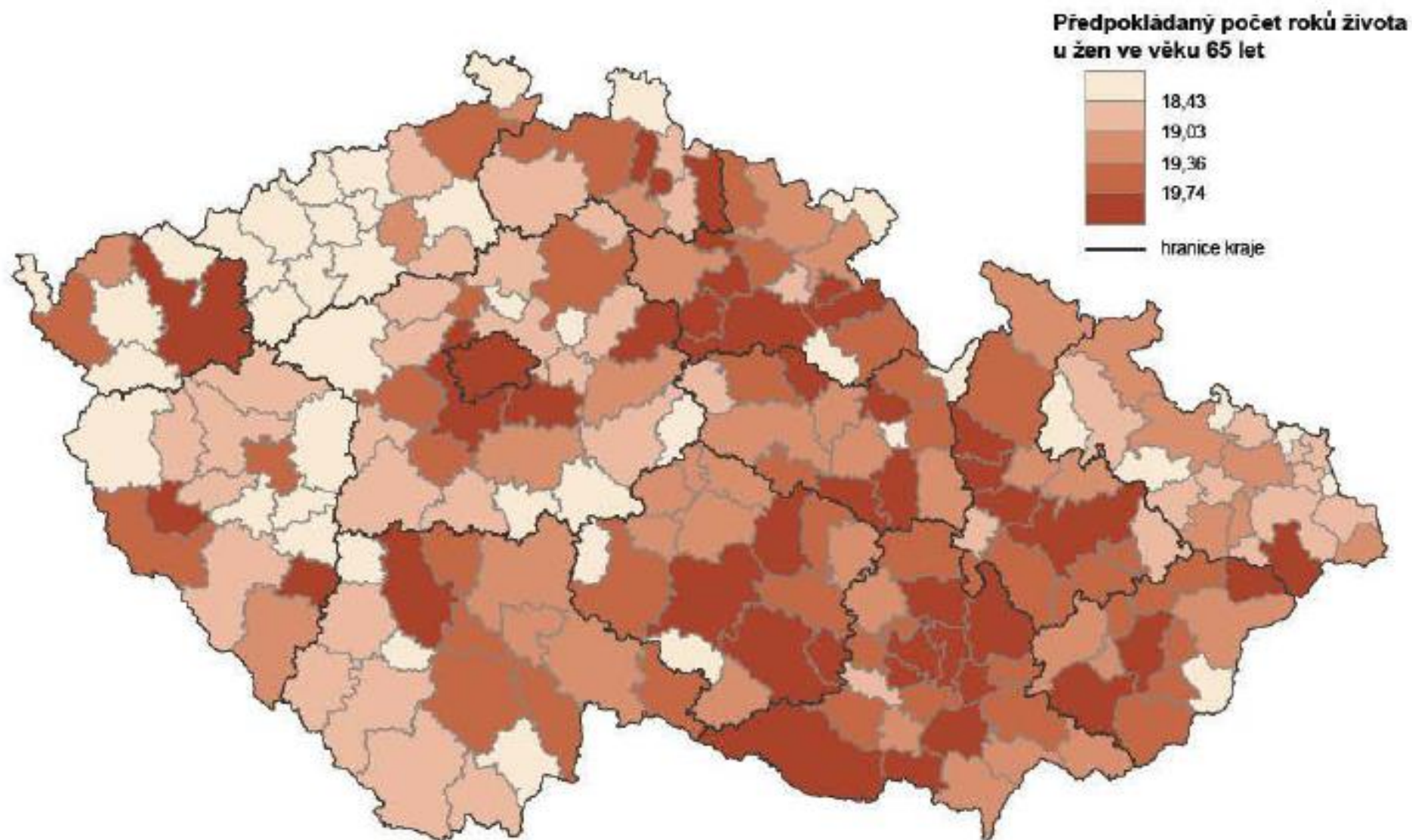
Zdroj dat:

ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.

ČSÚ (2018): Úmrtnostní tabulky za SO ORP ČR a Prahu v roce 2017. Praha, ČSÚ.

0 80 km

Naděje dožití: ženy 65 let ve SO ORP Česka v roce 2017

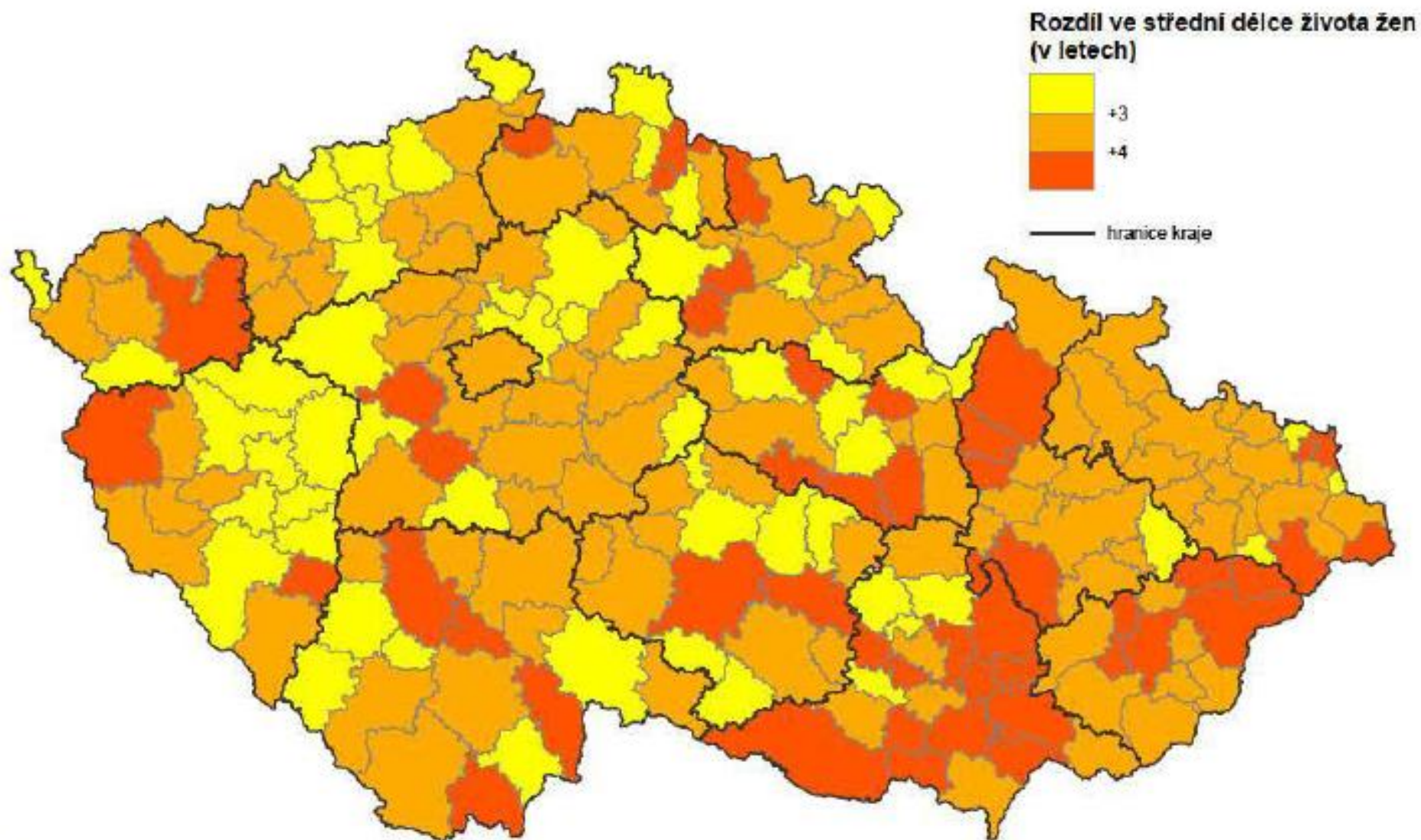
Zdroj dat:

ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.

ČSÚ (2018): Úmrtnostní tabulky za SO ORP ČR a Prahu v roce 2017. Praha, ČSÚ.

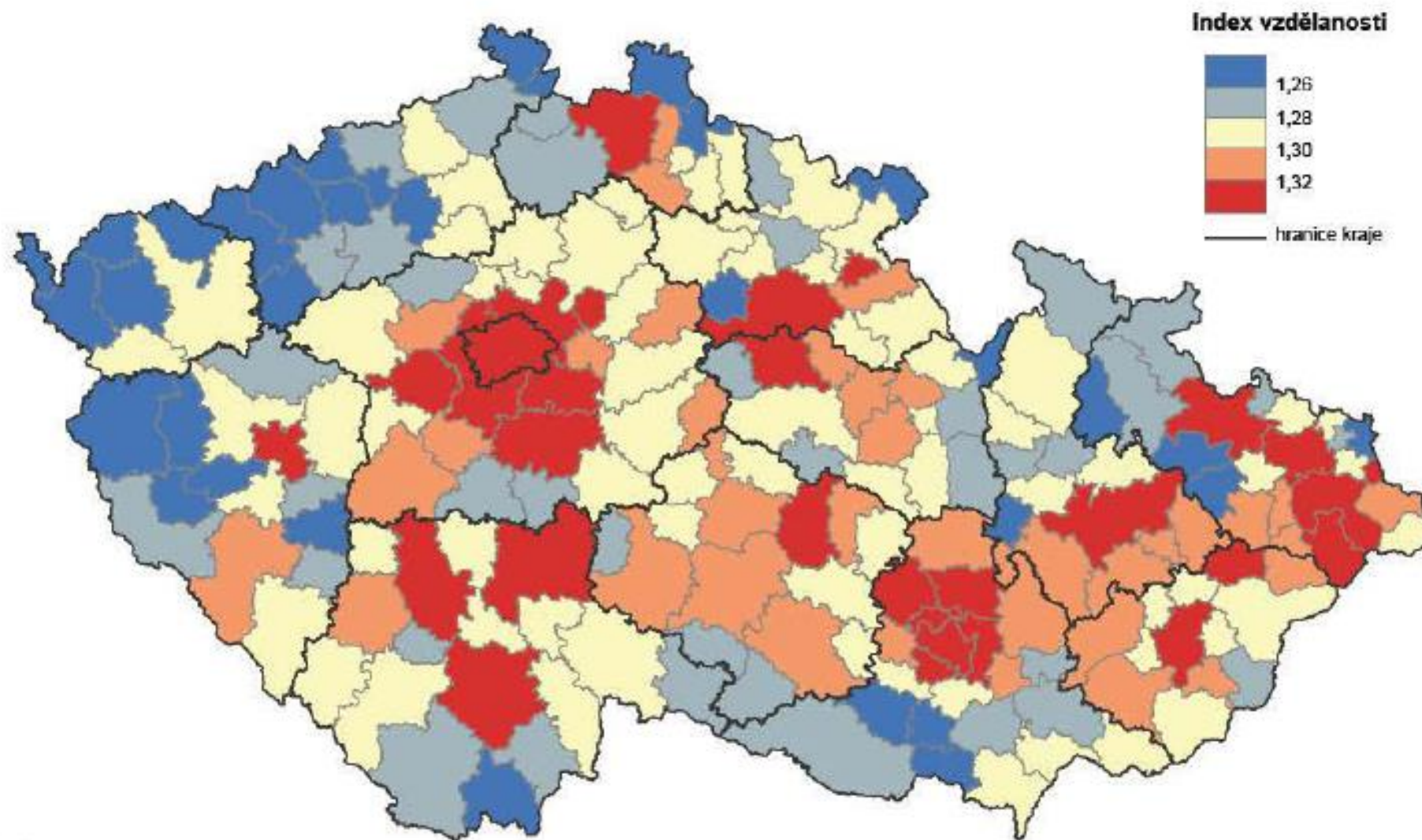
0 80km

Naděje dožití: genderový rozdíl ve SO ORP Česka v roce 2017

Zdroj dat:
ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
ČSÚ (2018): Úmrtnostní tabulky za SO ORP ČR a Prahu v roce 2017. Praha, ČSÚ.

Index vzdělanosti ve SO ORP Česka v roce 2011

Zdroj dat:

ArcCR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.

ČSÚ (2013): Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a podle SO ORP k 26.3.2011. Praha, SILDB 2011.

Intenzita kulturních aktivit (SW) v Česku podle ORP

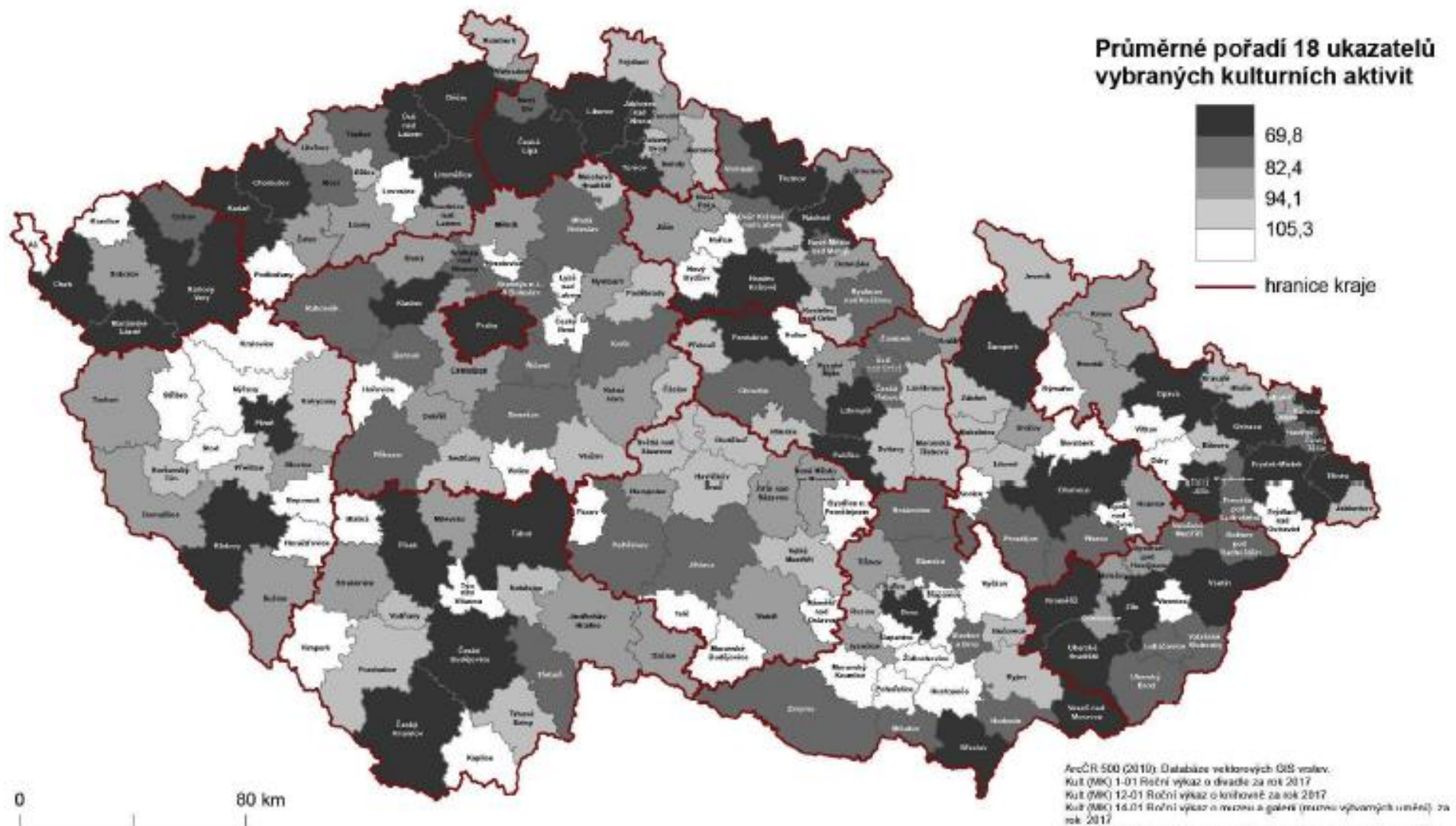
Hlavní specializovaná mapa

- Obsah specializované mapy je tvořen zpracovanými a přepočtenými výsledky výkazů a informací o kinech - mapa tedy nabízí pohled na územní diferenciaci kulturních aktivit v Česku

Dílčí specializované mapy

- Velikost pořádaných akcí
- Hustota pořádaných akcí

Intenzita kulturních aktivit ve SO ORP Česka v roce 2017

Autoři návrhu: Hana Bednářová, Radim Perlin

Kartografické a grafické zpracování: Hana Bednářová

Národní informační
a poradenské
centrum

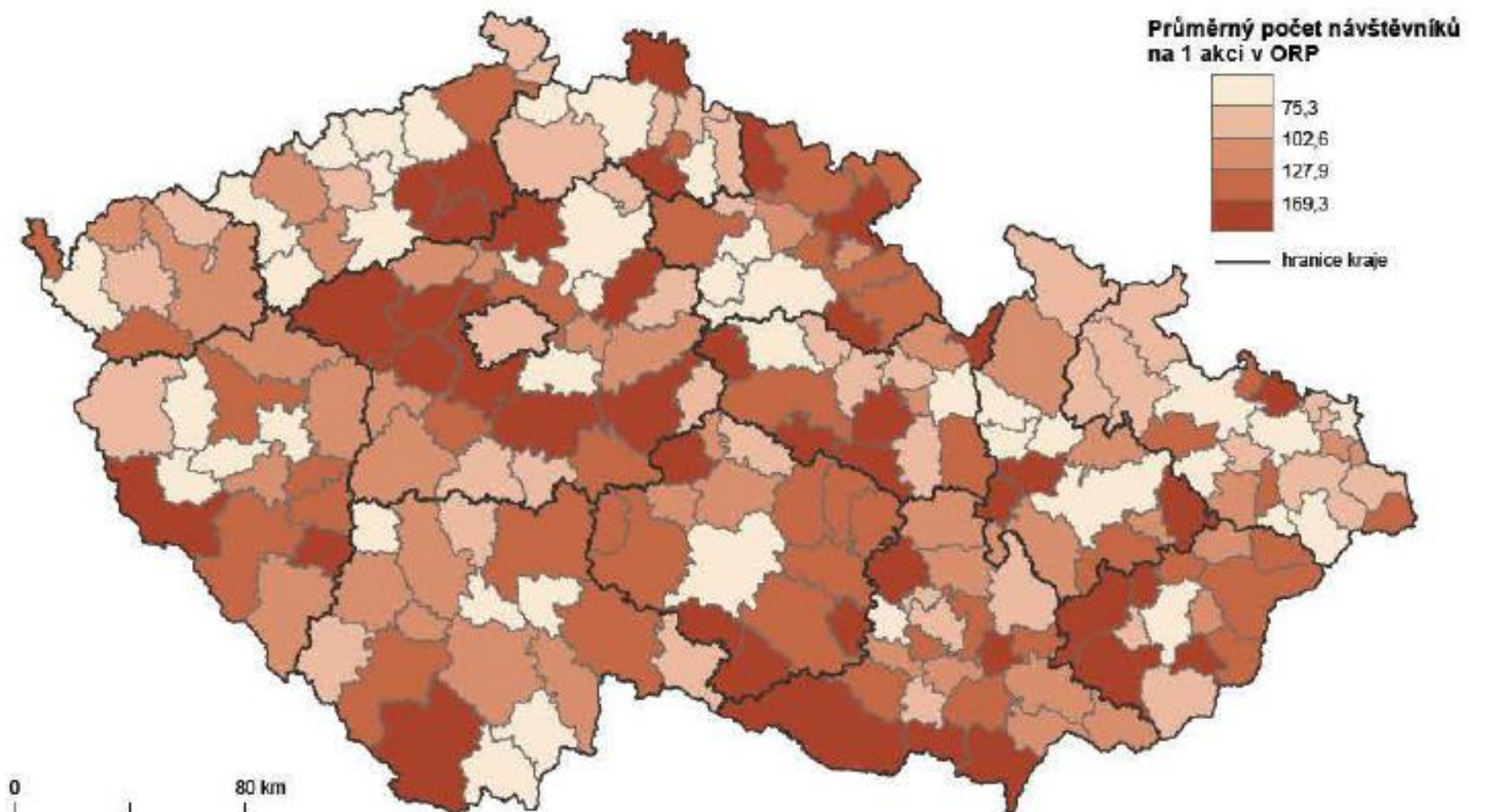
N I P O S
pro kulturu

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v programu NAKI II, projekt MK č. DG18P02OV043 Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástroj přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Zdroje dat:

ArcČR 500 (2010) Databáze vektorových GIS dat.
Kult (MK) 1-01 Roční výkaz o divadle za rok 2017
Kult (MK) 12-01 Roční výkaz o knihovně za rok 2017
Kult (MK) 14-01 Roční výkaz o muzeu a galerii (muzeu významných umění) za rok 2017
Kult (MK) 17-01 Roční výkaz o památkových objektech s kulturním využitím za rok 2017
Kult (MK) 19-01 Roční výkaz o výstavní činnosti v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury za rok 2017
Kult (MK) 22-01 Roční výkaz o kulturní vzdělávací a zájmové činnosti za rok 2017
Kult (MK) 23-01 Roční výkaz o divadelních, filmových, hudebních a tanečních testech za rok 2017
Kult (MK) 25-01 Roční výkaz o hudebních sbírkách za rok 2017
Databáze Únie filmových distributorů (2017). Počet kin, představení a diváků

Velikost pořádaných akcí v obcích podle SO ORP Česka v roce 2017

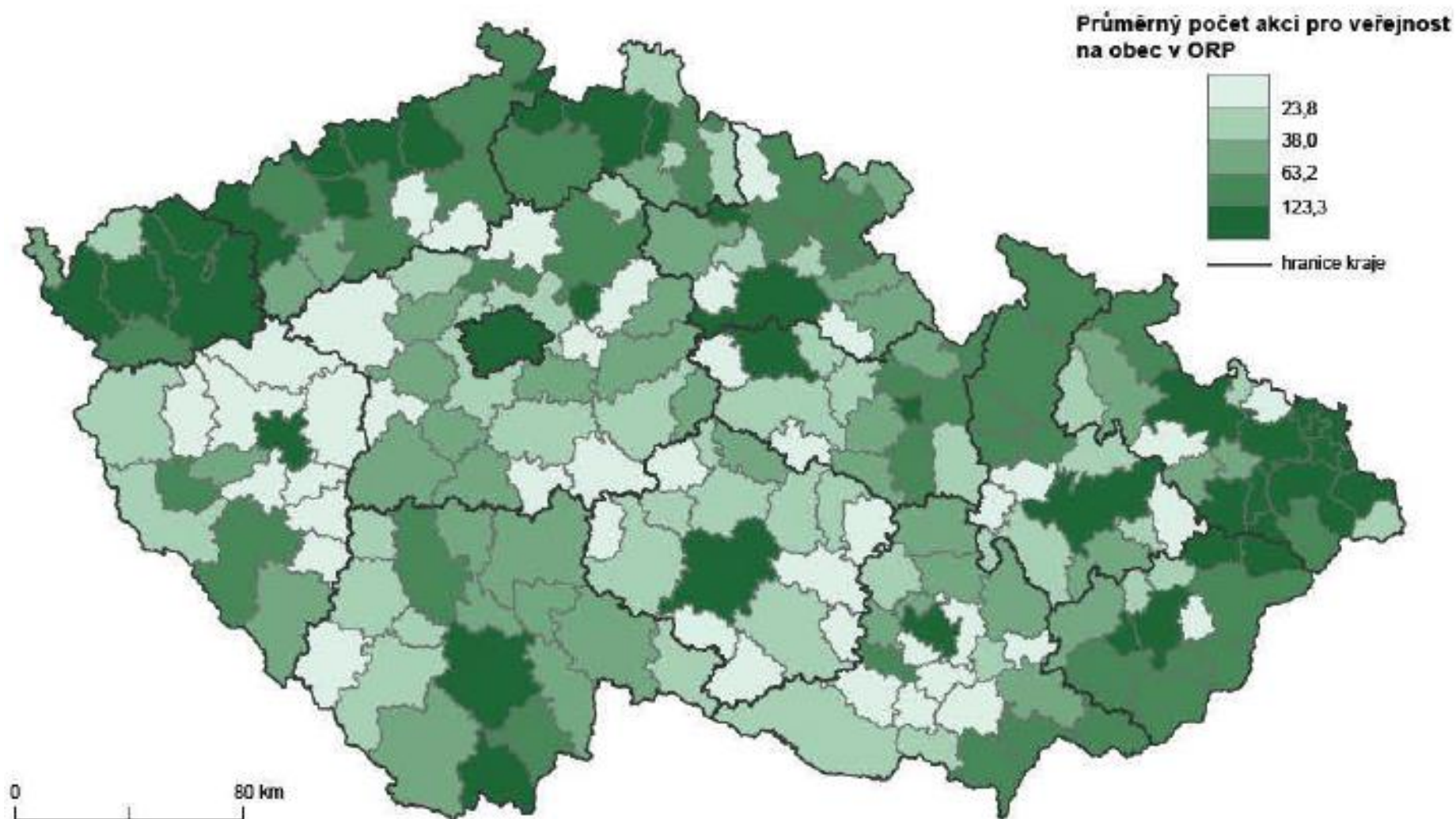

Zdroje dat:

ArcOR 500 (2016): Databáze vektorových GIS vrstev.
Kult (MK) 1-01 Roční výkaz o divadle za rok 2017
Kult (MK) 12-01 Roční výkaz o knihovně za rok 2017
Kult (MK) 14-01 Roční výkaz o muzeu a galerii (muzeu výtvarných umění) za rok 2017
Kult (MK) 17-01 Roční výkaz o památkových objektech s kulturním využitím za rok 2017
Kult (MK) 19-01 Roční výkaz o výstavní činnosti v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury za rok 2017

Kult (MK) 22-01 Roční výkaz o kulturně vzdělávací a zájmové činnosti za rok 2017
Kult (MK) 23-01 Roční výkaz o divadelních, filmových, hudebních a tanečních festivalech za rok 2017
Kult (MK) 25-01 Roční výkaz o hudebních tělesech za rok 2017
Databáze filmových distributorů (2017): Počet kin, představení a diváků

Hustota pořádaných akcí v obcích podle SO ORP Česka v roce 2017

Zdroje dat:

ArcOR 600 (2010): Databáze vektorových GIS vrstev.
Kult (MK) 1-01 Roční výkaz o divadle za rok 2017
Kult (MK) 12-01 Roční výkaz o knihovně za rok 2017
Kult (MK) 14-01 Roční výkaz o muzeu a galerii (muzea výtvarných umění) za rok 2017
Kult (MK) 17-01 Roční výkaz o památkových objektech s kulturním využitím za rok 2017
Kult (MK) 18-01 Roční výkaz o výstavní činnosti v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury za rok 2017

Kult (MK) 22-01 Roční výkaz o kulturně vzdělávací a zájmové činnosti za rok 2017
Kult (MK) 23-01 Roční výkaz o divadelních, filmových, hudebních a tanečních festivalech za rok 2017
Kult (MK) 25-01 Roční výkaz o hudebních tělesech za rok 2017
Databáze filmových distributorů (2017): Počet kin, představení a diváků

Kulturní prostředí a infrastruktura (HW) v Česku podle ORP

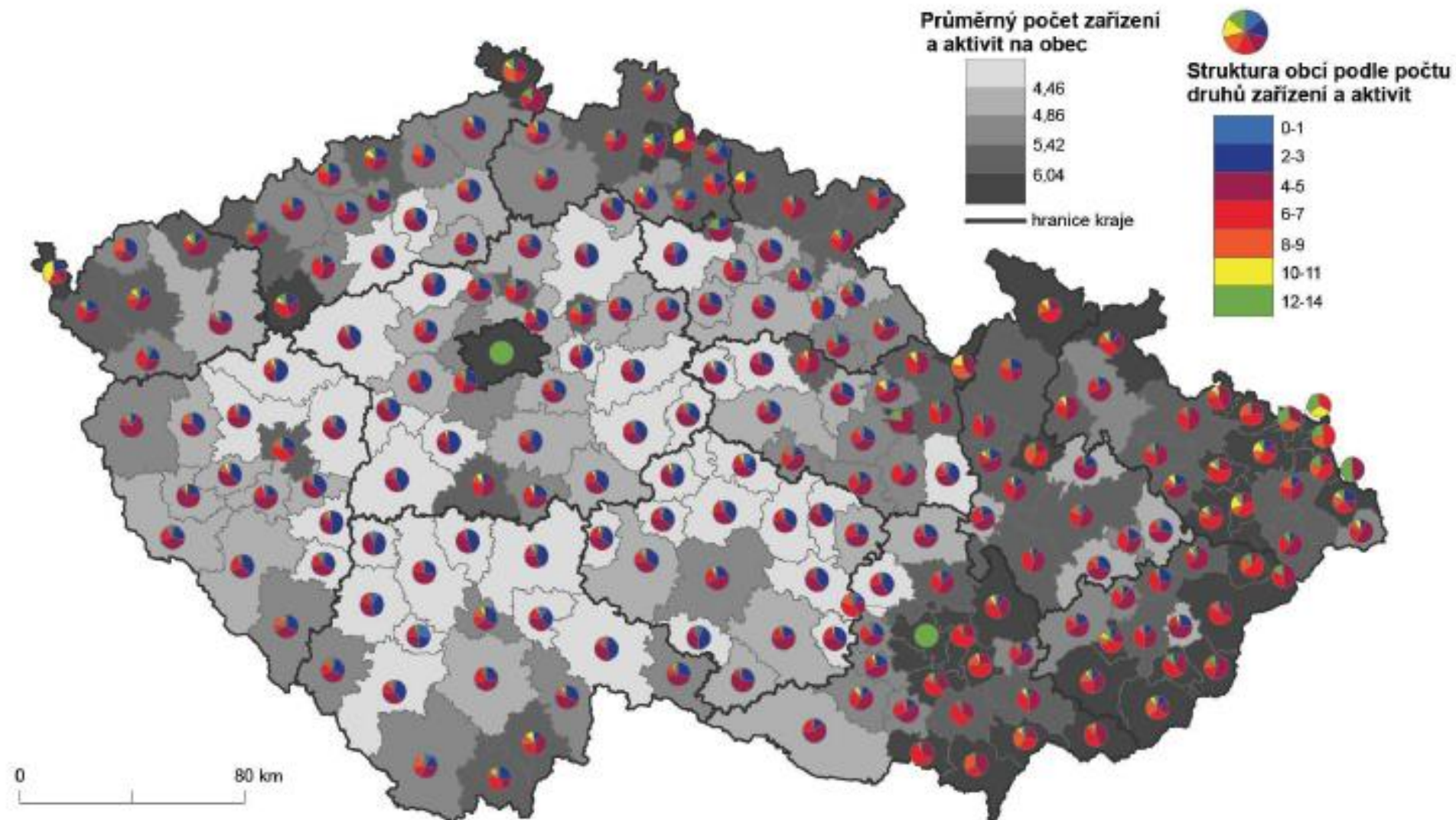
Hlavní specializovaná mapa

- ▶ Specializovaná mapa je zaměřena na informace o vybavenosti území kulturní infrastrukturou, která je nutná pro zajištění dobré kulturní participace a mezigenerační interakce

Dílčí specializované mapy

- ▶ Kulturní vybavenost
- ▶ Sportovní vybavenost
- ▶ Sakrální vybavenost
- ▶ Amatérská divadla
- ▶ Spolková a nezisková činnost

Kulturní prostředí a infrastruktura v obcích a SO ORP Česka

Autoři návrhu: Hana Bednářová, Radim Parlín

Kartografické a grafické zpracování: Hana Bednářová

Národní informační
a poradenské
středisko

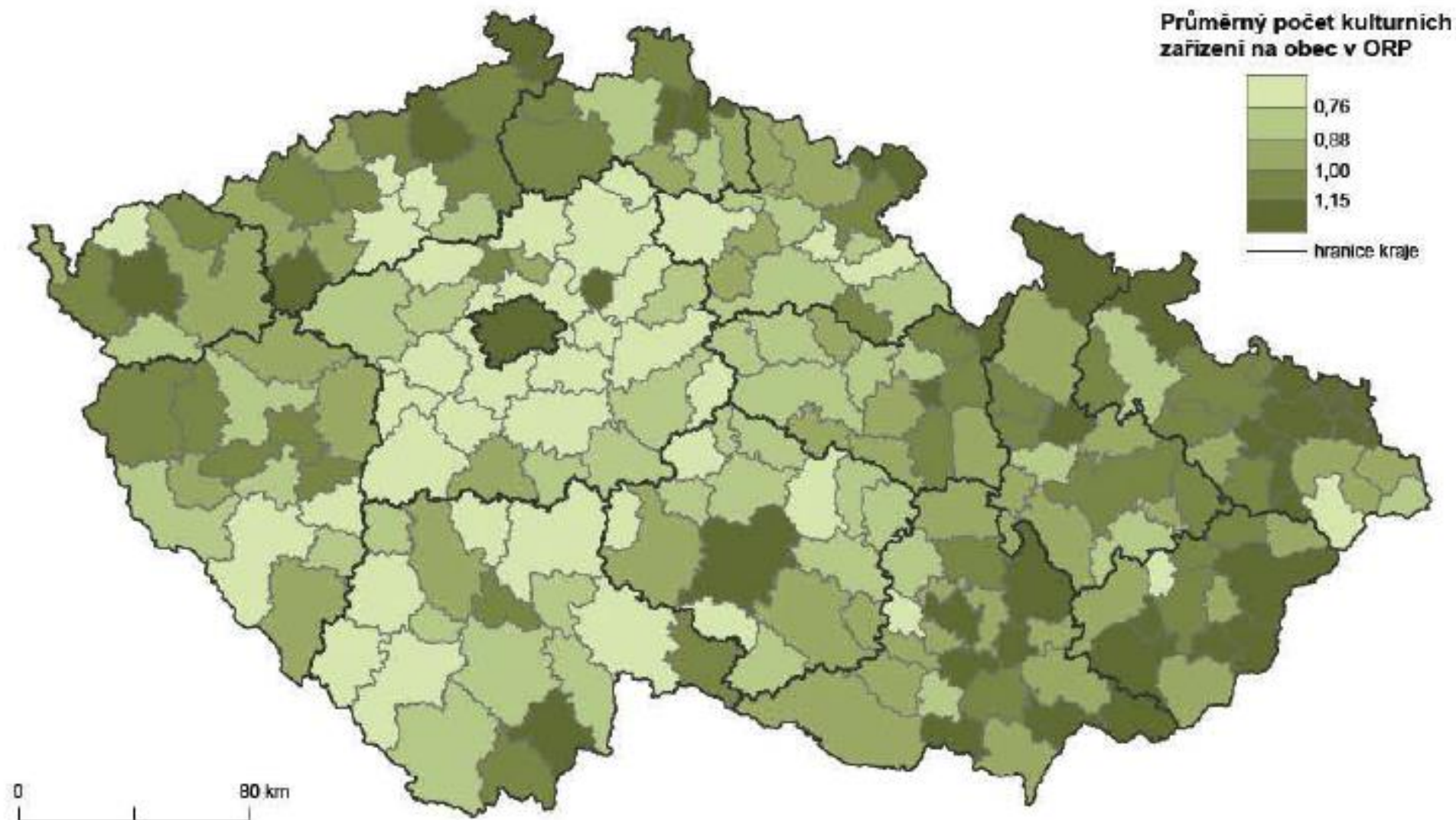
NIPO
S
pro kulturu

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v programu NAKI II, projekt MK č. DG18P020VV043 Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástroj přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Zdroje dat:

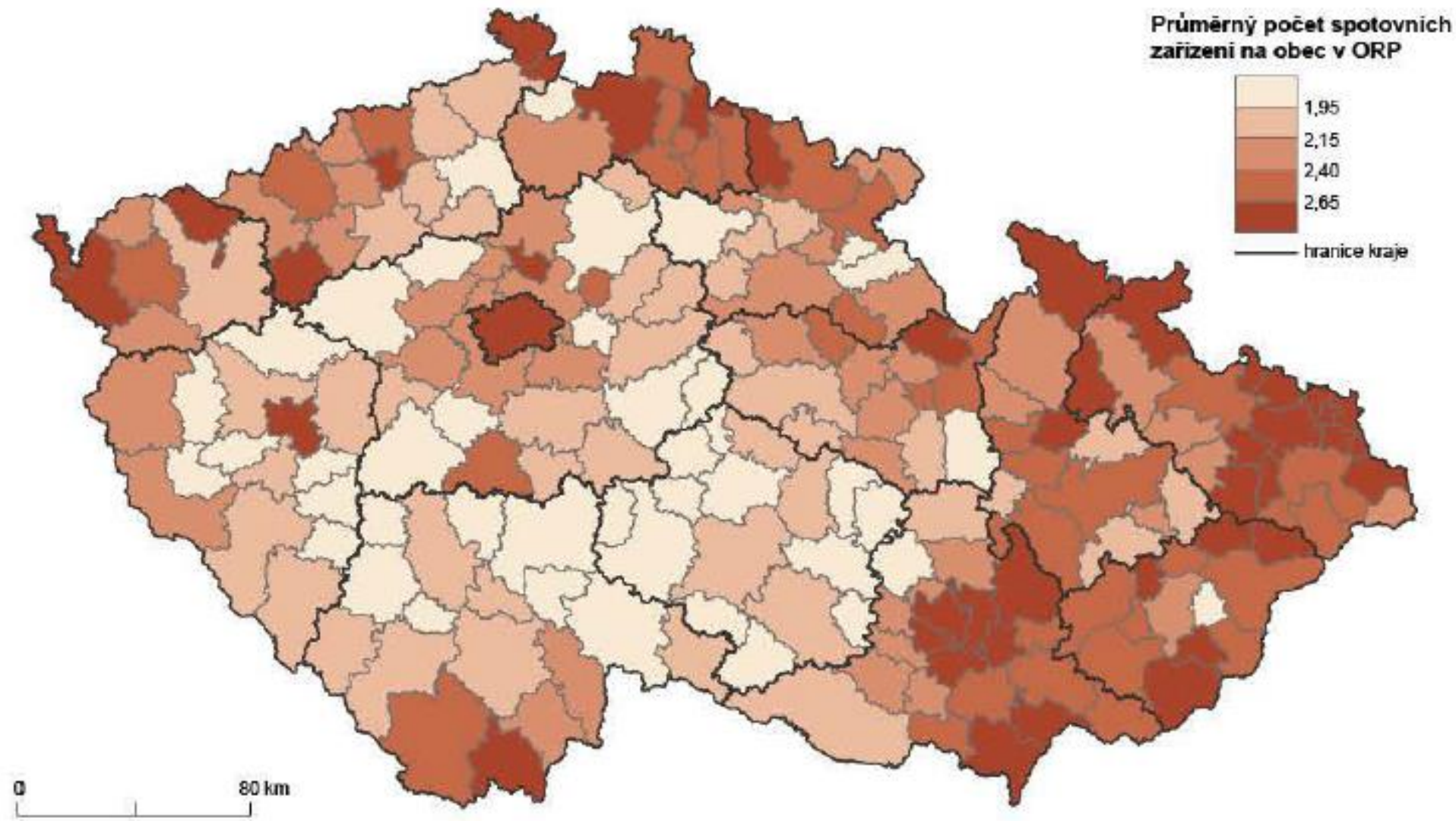
ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
ČSÚ (2016): Městská a obecní statistika.
Rejstříkové soudy Ministerstva spravedlnosti ČR, 2018.
NIPOS (2017): Databáze českého amatérského divadla (DoČAD).

Kulturní vybavenost v obcích podle SO ORP Česka v roce 2016

Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
ČSÚ (2016): Městská a obecní statistika.

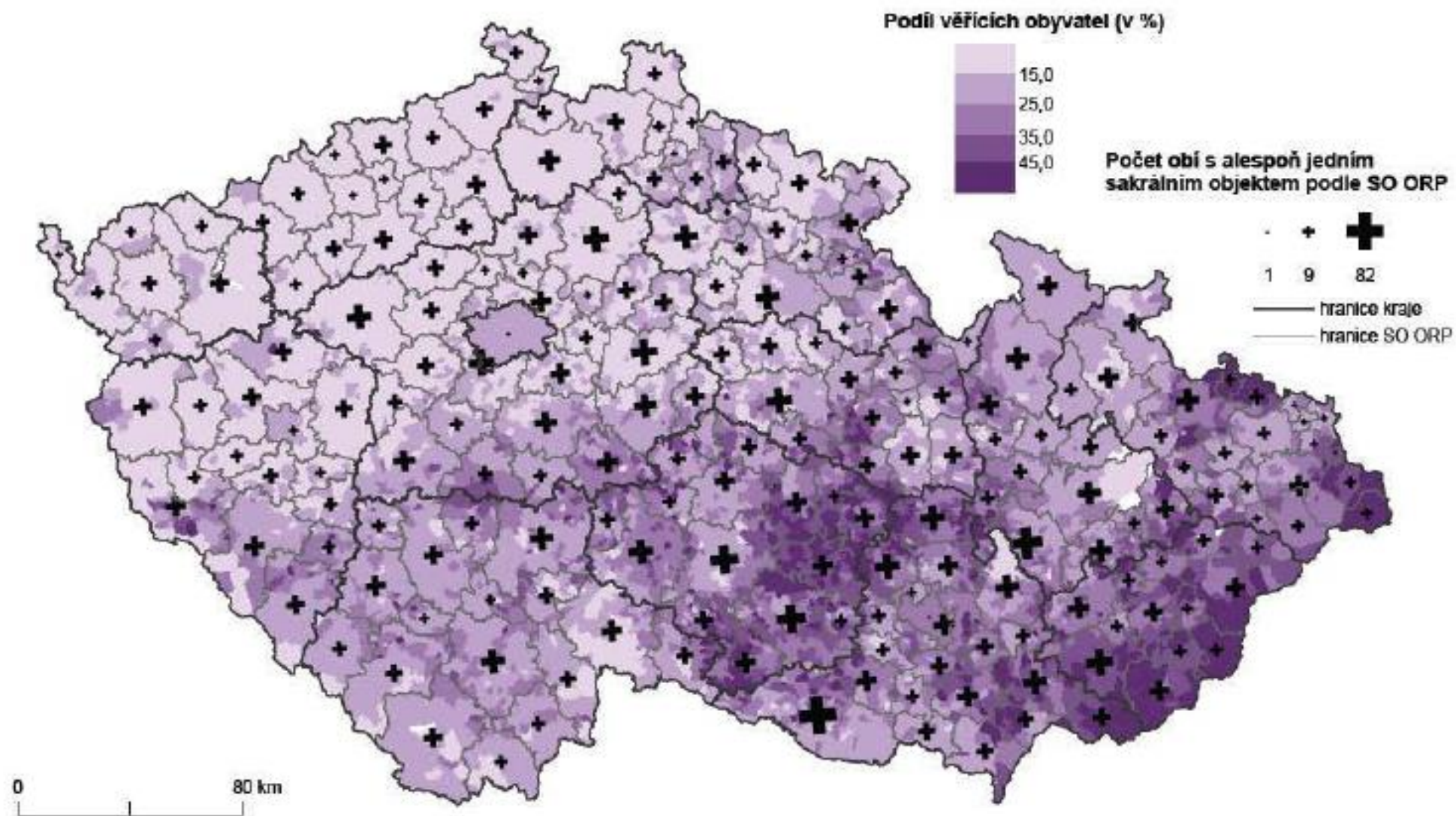
Sportovní vybavenost v obcích podle SO ORP Česka v roce 2016

Zdroje dat:

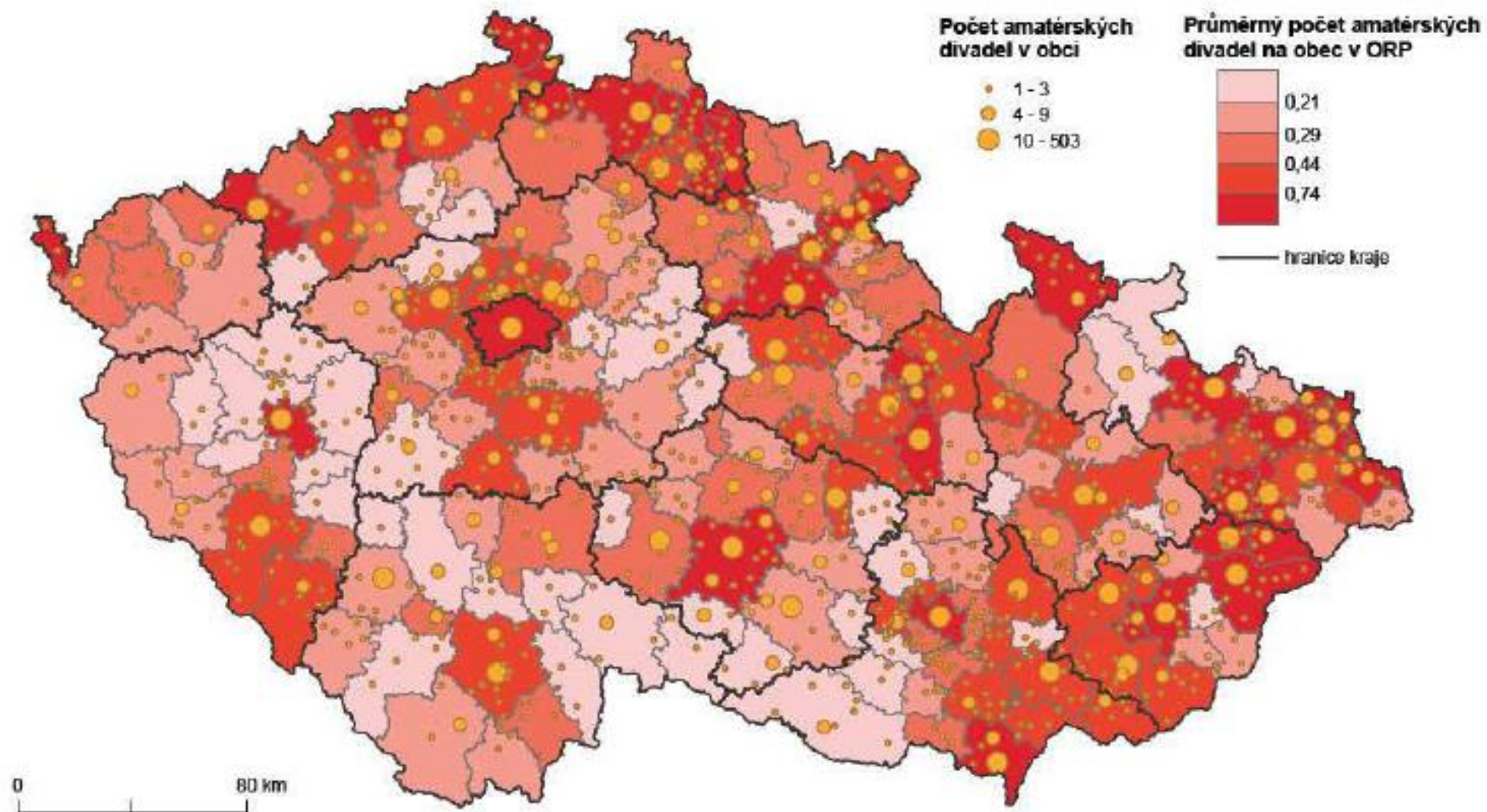
ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
ČSÚ (2016): Městská a obecní statistika.

Sakrální vybavenost a míra religiozity ve SO ORP Česka

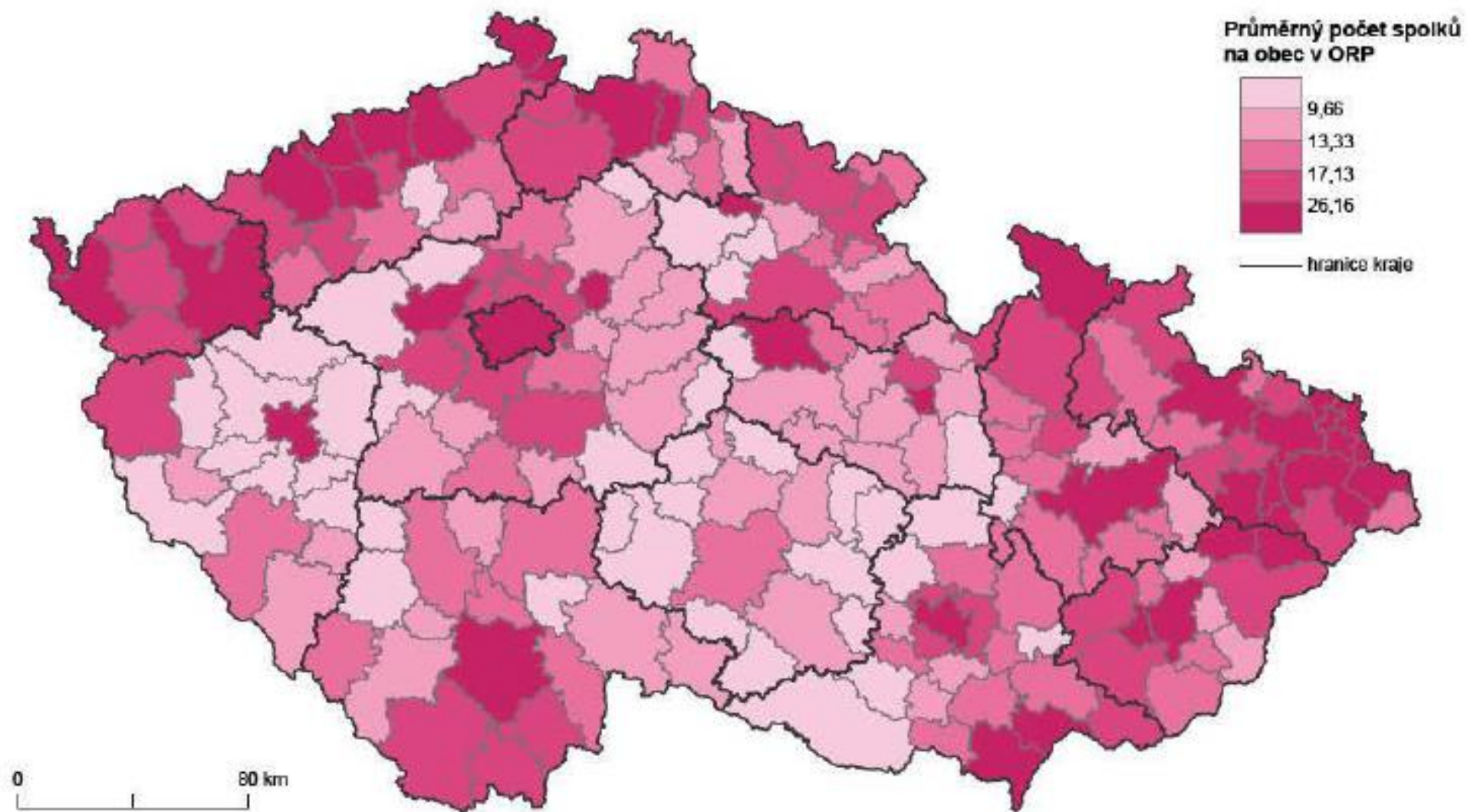
Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev
ČSÚ (2011): Sčítání lidu, domů a bytů 2011
ČSÚ (2016): Městská a obecní statistika

Amatérská divadla ve SO ORP Česka v roce 2017

Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
ČSÚ (2018): Počet obyvatel v obcích k 1.1.2018. Praha, ČSÚ.
NIPOS (2017): Databáze českého amatérského divadla (DbČAD).

Spolková a nezisková činnost ve SO ORP Česka v roce 2018

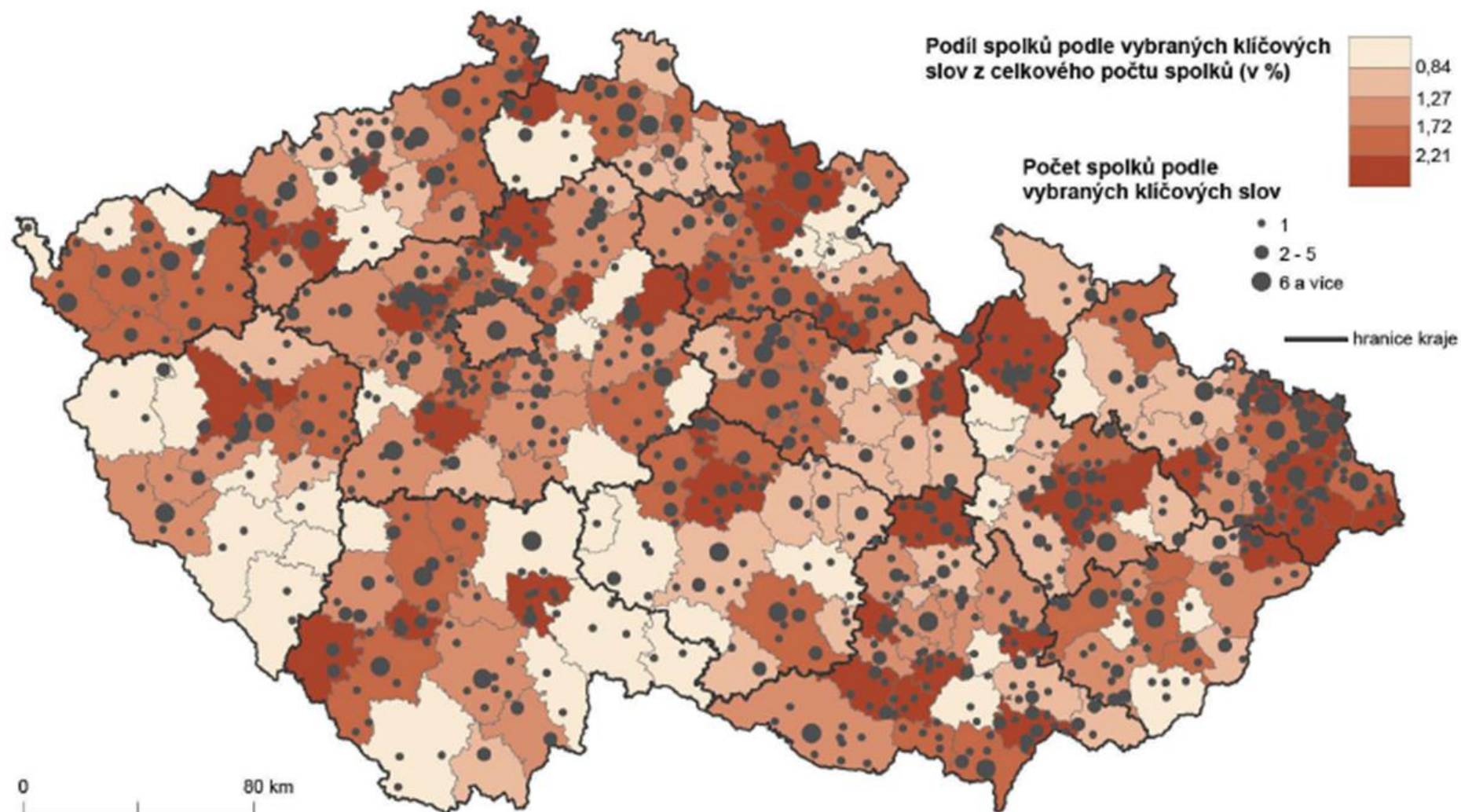
Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
Rejstříkové soudy Ministerstva spravedlnosti ČR, 2018.

Intenzita kulturní participace seniorů

Jako datové podklady pro sledování zapojení seniorů do společenského a kulturního života slouží:

- ▶ Na jedné straně registrace zapsaných spolků, které se orientují na práci se seniory a nabízejí různé formy a možnosti jejich zapojení do kulturního a společenského života
- ▶ Na druhé straně umožňuje částečný vhled do preferencí a cílů seniorů z hlediska jejich lokálních kulturních aktivit i výzkum, který v samostatné části projektu provedla FF UK na vybraném souboru respondentů

Kulturní participace seniorů podle četnosti spolků zaměřených na seniory ve SO ORP Česka

Autoři návrhu: Hana Bednářová, Radim Pertin

Kartografické a grafické zpracování: Hana Bednářová

Národní informační
a poradenské
středisko

N I S
PO S
pro kulturu

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v programu NAKO II, projekt MK č. DG18P020VV043 Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástroj přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev. Rejstříkové soudy Ministerstva spravedlnosti ČR, 2018.

Kulturní potenciál a rizika podle ORP

- ▶ Syntetický pohled na kulturní vybavenost regionů - mapový podklad je sestaven na základě analýz předcházejících hlavních specializovaných map, kterými jsou vybavenost území zařízeními a aktivitami

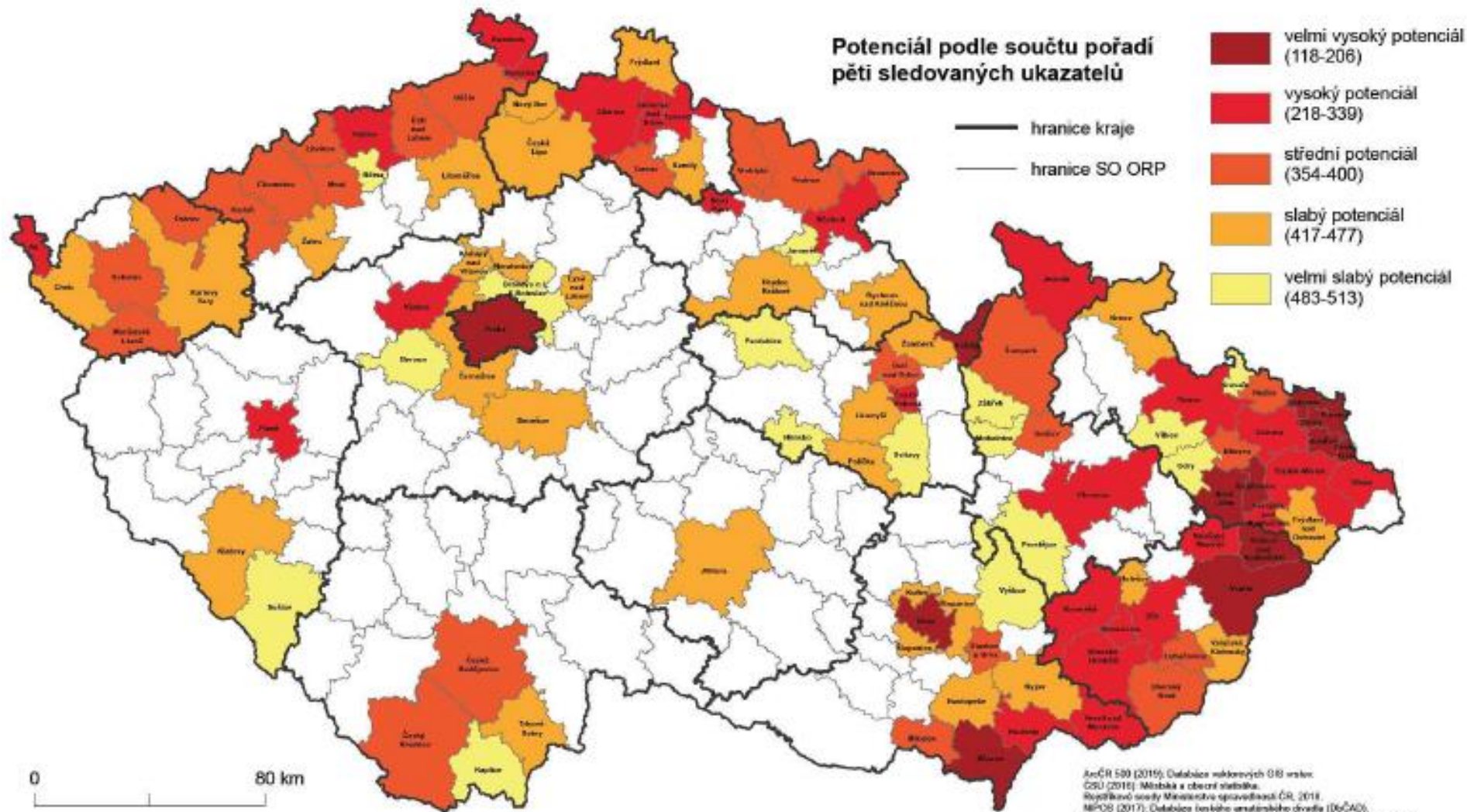
Mapy Kulturní potenciál a Kulturní rizika jsou tvořeny součtem pořadí ORP podle pěti ukazatelů:

- ▶ Průměrný počet akcí na obec v ORP
- ▶ Průměrný počet návštěvníků na 1 akci v ORP
- ▶ Průměrný počet spolků na obec v ORP
- ▶ Průměrný počet amatérských divadel na obec v ORP
- ▶ Průměrná vybavenost kulturními, sociálními, sportovními a náboženskými zařízeními na obec v ORP (12 - bez spolků a amatérských divadel, které jsou zvlášť)

Hlavní specializovaná mapa

- ▶ **Kulturní potenciál** představuje zvýšenou nabídku jak zařízení, tak i aktivit (vysoká aktivní nabídka, např. vysoký počet představení kin), vysoký počet spolků a divadel pro obyvatele (včetně seniorů) a vytváří předpoklady pro úspěšnou mezigenerační výměnu a zapojení seniorů do společenského života.
- ▶ **Kulturní rizika** jsou definována jako omezení vyplývající z minulého a stávajícího stavu, která mohou ohrožovat budoucí rozvoj kulturních aktivit v oblasti. Mezi kulturní rizika patří jak vnější ohrožení provozu nebo institucionálního zajištění kulturního provozu (chybějící zařízení, omezení podpory, změna legislativy, atp.), nebo vnitřní rizika, která vyplývají např. z věkového limitu nebo z dalších příčin.

Kulturní potenciál ve SO ORP Česka v roce 2017

Autoři návrhu: Hana Bednářová, Radim Perlín

Kartografické a grafické zpracování: Hana Bednářová

Národní informační
a poradenské
středisko

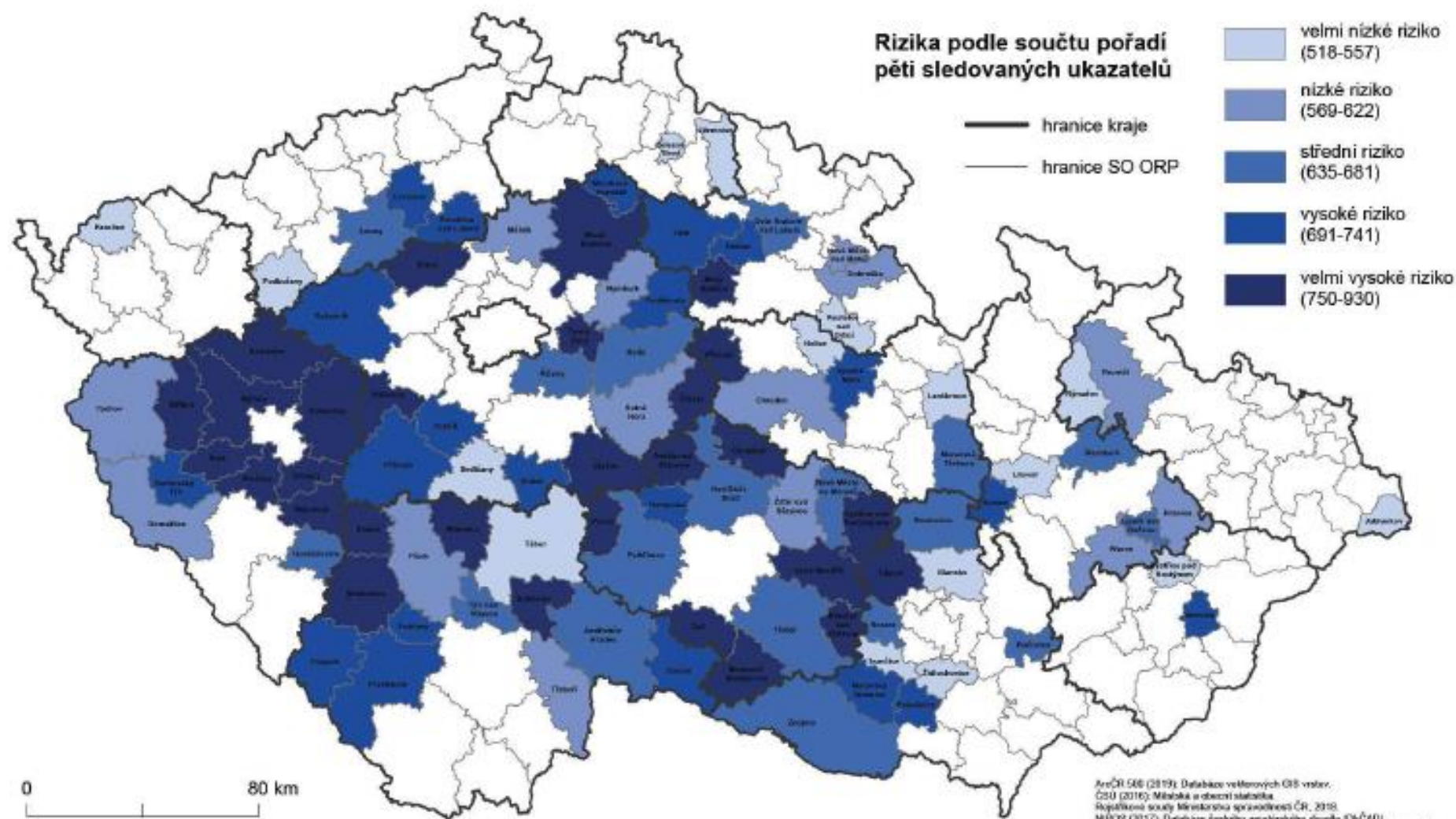
NIPO
pro kulturu

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v programu NAKO II, projekt MK č. DG18P02OV043 Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástroj přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Zdroje dat:

AnČR 500 (2016): Databáze makroregionálních ORP území.
 ČSU (2016): Místní a obecní statistika.
 Ryspřehledový seznam Ministerstva spravedlnosti ČR, 2018.
 MPOB (2017): Databáze českého uměleckého divadla (DČAD).
 Databáze Unie filmových distributorů (2017): Počet kin, představení a diváků.
 Kult (MK) 1-01 Roční výkaz o divadle za rok 2017.
 Kult (MK) 12-01 Roční výkaz o knihovnách za rok 2017.
 Kult (MK) 14-01 Roční výkaz o muzeu a galerii (muzea výtvarných umění) za rok 2017.
 Kult (MK) 17-01 Roční výkaz o památkových objektech a kulturní lesy vyhlášené za rok 2017.
 Kult (MK) 15-01 Roční výkaz o výstavě Československé v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury za rok 2017.
 Kult (MK) 22-01 Roční výkaz o kulturní vzdělávací a zájmové činnosti za rok 2017.
 Kult (MK) 23-01 Roční výkaz o divadelních, filmových, hudebních a tanečních festivalech za rok 2017.
 Kult (MK) 25-01 Roční výkaz o hudebních akcích za rok 2017.

Kulturní rizika podle SO ORP Česka

Autoři návrhu: Hana Bednářová, Radim Perlin

Kartografické a grafické zpracování: Hana Bednářová

Národní informační
a poradenské
středisko

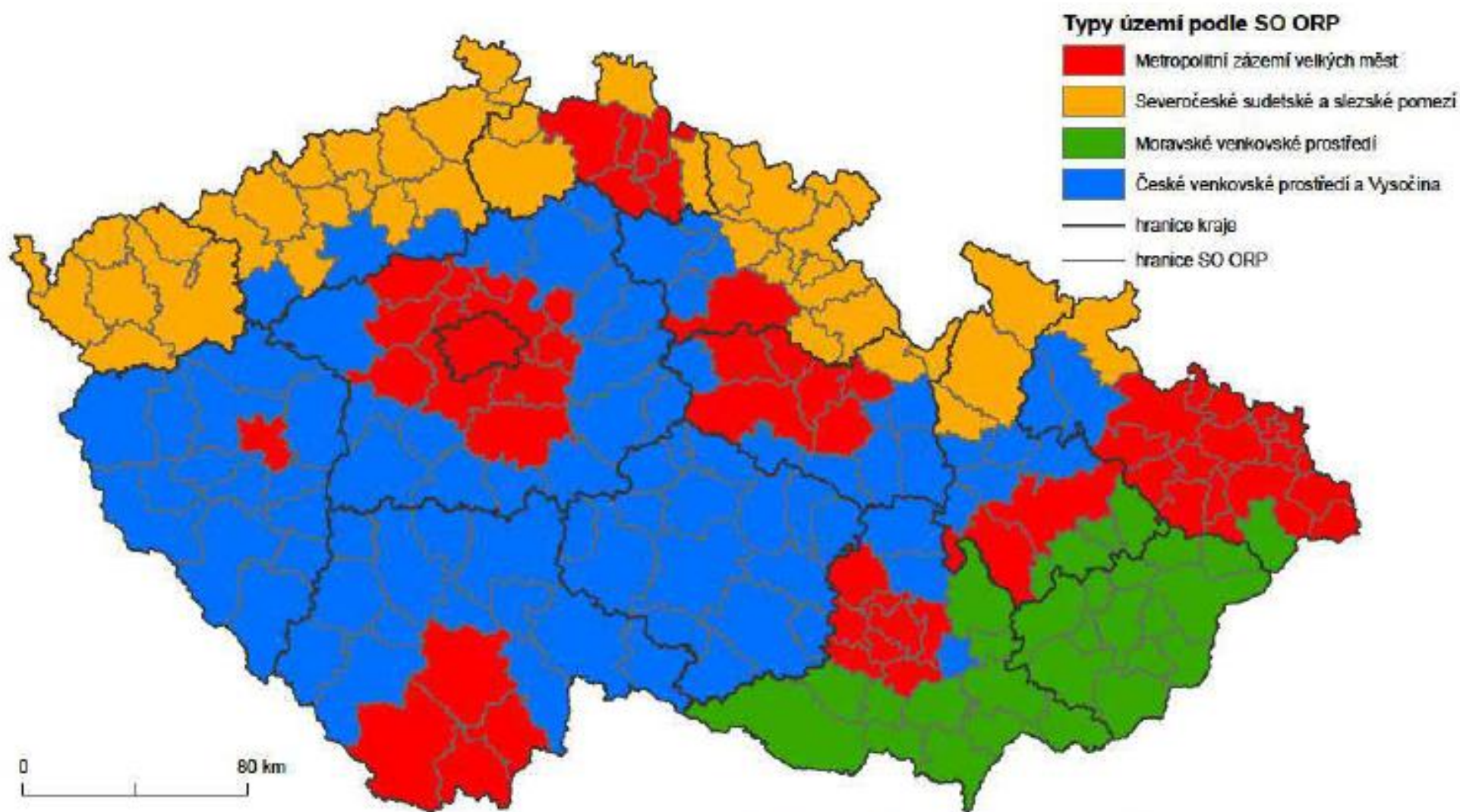
NIPO
pro kulturu

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v programu NAK II, projekt MK.Č. DG18P02OV043 Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástroj přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Zdroje dat:

ArčÚR 506 (2019): Databáze velkovýšňových GIS-vrstev.
ČSÚ (2016): Měsíční a obecní statistika.
Rojalčkovské soudy Ministerstva spravedlnosti ČR, 2018.
MPOČ (2017): Databáze českého amatérského divadla (D&ČAD).
Databáze Ústav filmových distribucí (2017): Počet kin, představení a diváků.
Kul (MK) 1-01 Roční výkaz o divadle za rok 2017.
Kul (MK) 12-01 Roční výkaz o knihovnách za rok 2017.
Kul (MK) 14-01 Roční výkaz o muzeu a galerii (muzeu výtvarných umění) za rok 2017.
Kul (MK) 17-01 Roční výkaz o památkových objektech a kulturním vyžití za rok 2017.
Kul (MK) 19-01 Roční výkaz o výtvarné činnosti v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury za rok 2017.
Kul (MK) 22-01 Roční výkaz o kulturní vzdělávání a zájmové činnosti za rok 2017.
Kul (MK) 23-01 Roční výkaz o divadelních, filmových, hudebních a tanečních festivalcích za rok 2017.
Kul (MK) 25-01 Roční výkaz o hudebních klubech za rok 2017.

TYPY ÚZEMÍ ČESKA podle kulturního potenciálu a rizik

Zdroje dat: ArcČR 500 (2019): Databáze vektorových GIS vrstev.
Vymezení typologických regionů vychází z analýzy kulturního potenciálu a kulturních rizik a do výsledné typologie se promítá i vnější prostředí, které formuje předpoklady pro zajištění a provozování kulturních aktivit.

Typologie území

	počet obyvatel	počet obcí	počet ORP
TYP 1: Metropolitní zázemí velkých měst	5 129 602	1 575	57
TYP 2: Severočeské sudetské a slezské pomezí	1 701 973	877	40
TYP 3: Moravské venkovské prostředí	1 204 428	787	28
TYP 4: České venkovské prostředí a Vysočina	2 574 052	3 019	81
celkem	10 610 055	6 258	206

Závěrečné poznámky

- ▶ Výsledky závisí na datech (v projektu rok 2017)
- ▶ Při interpretaci map je nutné mít na vědomí, že jde pouze o zobrazení sebraných dat, tedy nejedná se o vyčerpávající seznam všech festivalů, hudebních uskupení, památek apod.
- ▶ Zajímavé může být porovnání s daty za rok 2020 a 2021
- ▶ Vytvořená databáze sebraných dat umožňuje průběžně aktualizovat jednotlivé vstupní parametry a doplňovat a případně i opravovat dosažené výsledky
- ▶ Vzhledem k tomu, že kulturní potenciál a kulturní vybavenost v území jsou dlouhodobě stabilní, nebude ale docházet k dramatickým změnám v klasifikaci jednotlivých územních jednotek

Děkujeme za pozornost

RNDr. Radim Perlín, Ph.D.
radim.perlin@natur.cuni.cz

Mgr. Hana Bednářová
hana.bednarova@natur.cuni.cz